

Жеке менчик лабораторияларды лицензиялоо стандарттары (4-тиркемеге кошумча);

1-стандарт. Медициналык лабораториянын уставы (юридикалык жактын) бекитилген талаптарга жооп берет.

Стандарт талабы

1. Лаборатория уставы Кыргыз Республикасынын «Жарандардын ден соолугун коргоо жөнүндө» жана «Саламаттык сактоо уюмдары жөнүндө» мыйзамдарына ылайык келет (уюштуруучулук-укуктук форманын түрү, уюштуруучу көрсөтүлгөн)
2. Лабораториянын Жобосунун уставында/Жобосунда төмөнкүлөр аныкталган:
 - ишмердүүлүктүн багыттары;
 - максаты;
 - маселелери;
 - функциялары.

2-стандарт Адистерди жумушка кабыл алуу учурунда бекитилген кызматтык талаптарга ылайык алардын квалификациясын жана компетенттүүлүгүн баалоо зарыл.

Стандарттын талабы

1. Кызматкерлерди ишке кабыл алуу учурунда штаттык орундарга карата тандап алуунун критерийлерине ылайык кызматтык нускамаларда белгиленген квалификациясына жана компетенттүүлүгүнө баалоо иштери өткөрүлөт, алар өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт:
 - тиешелүү түрдөгү дипломдук жана дипломдон кийинки билимин (интернатура, ординатура, билимин жакшыртуу курстары/адистештирүү);
 - талап кылынган иш тажрыйбаларды.
2. квалификациялык категорияны ыйгаруу жөнүндөгү квалификациялык тастыктама/ аталган ишмерликти жүргүзүүгө уруксат жана же илимий даража (диплом болушу керек) жөнүндөгү аттестациялык тастыктама.

3-стандарт. Медициналык лаборатория кызматкерлердин үзгүлтүксүз профессионалдык өнүгүүсүн камсыз кылат.

Стандарт талабы

1. Лаборатория кызматкерлердин квалификациясын дайыма жогорулатып турууну камсыз кылат (ар бир беш жылда негизги ишинен ажыратпастан, дипломдон кийинки даярдоо уюмдарында же башка билим берүү мекемелеринде 144 кредит сааты узактыгындагы адистиги боюнча өркүндөтүү курстарынан өткөрүү).
2. Медициналык кызматкердин билимин жогорулатуучу дипломдон кийинки курстарды өтүүсү документтин негизинде ырасталган (тастыктамалардын/күбөлөндүрмөлөрдүн болуусу).

4-стандарт. Медициналык лабораториянын кызматкери профессионалдык ишмердүүлүк үчүн зарыл болгон маалымат алуу укугуна ээ.

Стандарт талабы

1. Лабораториянын профессионалдык ишмердүүлүгүн регламенттөөчү ченемдик-укукту жана ченемдик-техникалык документтер (электрондук жана кагаз түрүндө) бар, анын ичинде:
 - Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо жана эмгектик мамилелерди жөнгө салуу

- тармагындагы ченемдик-укуктук актылар;
 - Медициналык кызмат көрсөтүүлөрдүн коопсуздугу жана сапаты жаатындагы медициналык лабораториялардын ишин жөнгө салуучу КР ССМ буйруктары жана Нускамалары;
 - Стандарттык операциялык процедуралар.
2. Кызматкерлер үчүн интернетке кирүү мүмкүнчүлүгү бар.
 3. Кызматкердин күнүмдүк ишмердүүлүгүн уюм маалыматтык жактан камсыз кылат. Уюм (структуралык бөлүм) боюнча маалыматтарды берүү үчүн байланыш механизмдери бар жана алар төмөнкүлөрдү камтыйт:
 - кулактандыруу тактасы же маалыматтык стенд;
 - планёркалар; өндүрүштүк чогулуштар.

5-стандарт. Медициналык лаборатория пациенттерге зарыл маалыматтарды берет.

Стандарт талабы

Лабораториялар жөнүндө (көрсөтүлө турган кызматтардын тизмеги, баалардын преискуранты, кызматкерлердин квалификациясы ж. б. жөнүндө маалымат), интернет сайттарда, маалымдоо стенддеринен жана буклеттерден кызмат көрсөтүүлөрдү пайдалануу мүмкүнчүлүгү (пациенттер жана келип кетүүчүлөр) жөнүндөгү зарыл маалыматтар берилет. Берилген маалыматтар пациенттерге жеткиликтүү болот жана дайыма актуалдаштырылып турат.

6-стандарт Жетекчилик тарабынан медициналык лабораториялардын ишине анализ өткөрүлөт.

Стандарт талабы

1. Лабораториянын жетекчиси ишмердүүлүккө анализ өткөрүү менен отчет түзүүгө жана аны жыл сайын КР ССМ РММБга тапшырууга милдеттүү.

7-стандарт. Медициналык техника жана жана жогорку кооптуулуктагы булактар менен иштөөдөгү тобокелдиктер.

Стандарт талабы 986695

1. Лабораториянын медициналык техника менен (медициналык аппараттар, приборлор жана жабдуулар) иштеген кызматкерлери аларды пайдалануунун эрежелерине окутулган. Окуудан өткөндүгүн ырастоочу документтери (күбөлүк, сертификат ж.б.) бар.
2. 1-2-топтордогу патогендүүлүк микроорганизмдери менен иштеген лабораториянын кызматкерлери 1-2-топтордогу патогендүүлүк микроорганизмдери менен иштөөнүн коопсуз ыкмаларын өздөштүрүү менен адистештирүү курстарынан өтүшөт (окуганы ырасталган күбөлүктөрү, тастыктамалары бар), эмдөөгө, өзүнчө препараттар менен дарылоого жана жекече коргоо каражаттарында иштөөгө медициналык каршы көрсөтмөлөрү жок.
3. Автоклавда иштеген кызматкерде автоклав менен иштөөгө карата уруксат берүүчү документтер болот.
4. Бардык электршаймандар жердетилет.
5. Колдонулуучу бардык аппараттар менен приборлорго карата коопсуздук техникасы боюнча бекитилген нускамлар бар жана алар такай мүнөздө актуалдаштырылат.
6. Химиялык заттардын (кычкыл, щелочь) запастары имаратта жана шкафтарда полдун

- деңгээлинде жайгашкан поддондордо (чоң идиштерде) маркаланган атайы герметикалык идиштерде сакталат.
7. Адамдын ден соолугуна жана курчап турган чөйрөгө потенциалдуу кооптуулукту жаратуучу өзгөчө (нур берүүчү шаймандар ж. б.) объектилер үчүн кулпу менен бекитиле турган щиттер жана калкаламалар болот.
 8. Электр тогу менен жабыркоодо, термикалык күйүк алганда врачка чейинки баштапкы медициналык жардам көрсөтүү үчүн дары салган кутучалар бар.
 9. Медициналык техника пайдаланууга берүү алдында жана оңдоо иштеринен кийин техникалык күбөлөндүрүүдөн өтөт.
 10. Коопсуздук техникасын сактабаодон улам келип чыккан кырсыктарды иликтөө иштери өткөрүлүп, документтештирилген (акт/протоколдор, отчеттор) жана коопсуздукту камсыз кылуу боюнча иштерди жакшыртуу үчүн пайдаланылат.

8-стандарт. Медициналык багыттагы буюмдарды, имараттардын ичин, эмеректерди, медициналык жана санитардык-техникалык шаймандарды, биологиялык заттардан булганган жумушчулардын коргоочу кийимдерин дезинфекциялоо эрежелери сакталат.

Стандарт талабы

Саламаттык сактоо системасынын ченемдик-укуктук жана ченемдик документтеринин талаптарына ылайык:

1. Медициналык багыттагы бардык металл буюмдар (мындан ары - МББ) айнектен, термотуруктуу полимердик материалдардан жасалган айнектер, пластикакалык массадан жасалган жана бир жолу колдонулуучу резиналар борбордук стерилизацияланган бөлүмгө (мындан ары - БСБ) же стерилизацияланган кабинетке (мындан ары - СК) келип түшкүчөктү лабораторияда зыянсыздандырылышы керек.
2. МББлардын дезинфекциялоо:
 - кургак бышыруучу шкафта/автоклава;
 - дезинфекциялоочу эритиндиге чылоо.
3. Имараттардын үстүңкү кыртыштарын (пол, дубал, эшик), эмеректерди, медициналык жана санитардык-техникалык жабдууларды дезинфекциялоо жууп-тазалоо же дезинфекциялоочу эритинди менен сүртүү жолу аркылуу жүзөгө ашырылат.
4. Кызматкердин биохимиялык суюктуктар менен булганган кийимин дезинфекциялоо төмөнкү ыкмалардын натыйжасында жүзөгө ашырылат:
 - Дезинфекциялык камерада же автоклава жууп-тазалоо менен;
 - Дезинфекциялык эритиндиге чылоо менен;
 - Кир жуучу каражаттар менен кайнатуу аркылуу.

8-стандарт. Медициналык лабораториянын стерилизацияланган кабинетинде окуудан өткөн кызматкер иштейт жана иш системасынын ырааттуулугу сакталат.

Стандарт талабы

1. Дипломдон кийини даярдыктан жана стерилизациялоо боюнча иштерди өткөрүү жаатындагы адистештирүүдөн өткөн адамдар СК ишине кийлигишүү укугуна ээ.
2. КР саламаттык сактоо системасындагы ченемдик-укуктук документтердин талаптарына ылайык СКда иш системасынын ырааты сакталат.
 - СКга кирүү мүмкүнчүлүгү СКда иштеген кызматкерлер тарабынан гана чектелген.
 - СКда "кир" аймак "таза" аймак менен өтмө типтеги жуугуч автоматтар аркылуу же жабыла турган өткөрүп берүүчү терезелер аркылуу байланышат (жуулган, дезинфекцияланган жана колдо кургатылган МББ берүү үчүн);

- СКда өтмө стерилизаторлор же таза, кургатылган жана таңгакталган МББларды берүү үчүн жабыла турган өткөрүп берүүчү терезелер аркылуу "стерилдүү" аймак "таза" аймактан бөлүнүп турат, ал жака атайы кийим жана маска кийүү менен гана катуу тартипте чектелген жумушчулар кире алат.

9-стандарт. Медициналык багыттагы буюмдарды стерилизациялоо жана ороп таңуу алдында эрежелер сакталат.

Стандарт талабы

1. Лабораторияларда МББларды стерилизация алдында тазалоо иштери саламаттык сактоо системасындагы ченемдик укуктук документтердин талаптарына ылайык СКнын «кир аймагында» (жуучу) жүргүзүлөт.
2. СКнын «таза аймагында» саламаттык сактоо системасындагы ченемдик укуктук документтердин талаптарына ылайык МББларды кургатуу, таңгактоо жүргүзүлөт.

10-стандарт. Зарылчылыгына жараша медициналык багыттагы буюмдарды стерилизациялоо эрежелери сакталат.

Стандарт талабы

1. МББны стерилизациялоо лабораториянын «стерилизацияланган» зонасында жүзөгө ашырылат. Стерилизацияга даярдалган МББларды стерилизаторлорго жүктөө стерилизациялоодон өткөн МББларды жүктөө учурунда өткөрүлөт.
2. МББларды стерилизациялоо саламаттык сактоо системасындагы ченемдик-укуктук жана ченемдик документтердеги талаптарга ылайык жүзөгө ашырылат.

Стандарт 11. Медициналык багыттагы стерилизацияланган буюмдарды сактоонун эрежеси камсыз кылынат.

Стандарт талабы

1. МББ стерилизацияланып бүткөндөн кийин СКнын «стерилдик аймагындагы» стерилизаторлордон чыгарып алып, стерилдүү МББларды сактоо жайларына ташышат.
2. Стерилизацияланган МББларды саламаттык сактоонун ченемдик-укуктук жана жана ченемдик документтеринин талаптарына ылайык сактоо:
 - оролуп-таңгакталбаган МББлар дароо пайдаланылат жана **сакталбайт**;
 - стерилизацияланган таңгакчаларда жана/же бош идиштерге стерилизация өткөрүлгөн күндү коюшат;
 - стерилизацияланган МББ пайдаланууну контролдоо үчүн ротация жана инвентаризация системасы жүзөгө ашырылат;
 - МББнын стерилизацияланган таңгакчаларында айрылган, нымдашкан жерлер жана чандар болбойт.

12-стандарт. Кызматкердин колдорунун гигиенасы сакталат.

Стандарт талабы

Лабораториянын кызматкери кол гигиенасын саламаттык сактоонун ченемдик-укуктук жана ченемдик документтерине ылайык сактайт:

1. Ар бир процедурадан кийин, ошондой эле мээлейлерди чечкен соң медициналык

кызматкер колдорун:

- 10-15 секунд колдорун агын суу алдына кармайт жана бир жолу пайдалануучу сүлгү/бир жолу пайдалануучу кагаз майлык менен аарчып, кургатат.
 - колду 2-3 мл. антисептик менен ал кургап калганча тазалайт.
2. Антисептиктери бар самын, дозаторлор жана бир жолу колдонулуучу сүлгүлөр болот.

13-стандарт. Авариялык кырдаал пайда болгон учурларда байланыштан кийинки алдын алууларды өткөрүү үчүн дары салган кутуча бар.

Стандарт талабы

1. Саламаттык сактоо системасындагы ченемдик укуктук жана ченемдик документтердин талаптарына ылайык, авариялык учурлар (биологиялык жана химиялык авариялар) чыгып кеткен учурларда, контакттан кийин профилактика үчүн лабораторияларда ченемдик укуктук актыларга ылайык толукталган дары кутучалары болот.

14-стандарт. Лабораториядагы калдыктарды бөлүү, идентификациялоо жана топтоо эрежелери бар.

Стандарт талабы

Саламаттык сактоо системасынын ченемдик-укуктук жана ченемдик документтеринин талаптарына ылайык:

1. кызматкерлер калдыктарды жыйноого жана жок кылууга окутулушкан, калдыктар менен иштөө боюнча бекитилген нускама бар;
2. калдыктарды процесстин эң алгачкы баскычтарында бөлүштүрүү каралган (кооптуу жана коопсуз – жалпы (коммуналдык) калдыктар). Саламаттык сактоо системасынын ченемдик-укуктук жана ченемдик документтеринин талаптарына ылайык түсү боюнча белгиленген кодировкалары жана маркировкалары бар жана тийиштүү белгилери жана жазуулары бар атайы идиштерге/таңгактарга чогултуу менен медициналык калдыктарды идентификациялоо жана бөлүштүрүү жүргүзүлөт;
3. сайылуучу жана кесүүчү калдыктар эч нерсе өткөрбөй, тешилбей турган идиштерге (катуу пластиктен жасалган коробкаларга же темир идиштерге) чогултулат. Башка медициналык калдыктар (мисалы колдонулган кебез тампондор, дакилер ж. б.) герметикалык (эч нерсе агып чыкпаган) бир жолу колдонулуучу полипропилен пакеттерине же капкактуу сырлуу чакаларга чогултулат. Адаттагы таштандылар (контаминделбеген) капкагы бар идишке чогултулат;
4. пайдаланылган шприцтер менен эч кандай манипуляцияларды өткөрүшпөйт (ийнени бүгүү жана бөлүү). Эгерде шприцтин пластмасса бөлүгү кайра иштетүүгө өткөрүлгөн болсо, анда ийне-кескичтин жардамы менен ийне шприцтен кесилип алынып, өзүнчө чогултулат;
5. медициналык калдыктар менен иш алып барууда техникалык кызматкерлер жекече коргонуу каражаттарын пайдаланышат;
6. калдыктар менен болгон манипуляциялар аяктагандан жана мээлейлерди чечкенден кийин техникалык персонал колдорго гигиеналык тазалоо иштерин өткөрөт.

15-стандарт. Калдыктарды ташуу, убактылуу сактоо жана жок кылуу эрежелери сакталат.

Стандарт талабы

Саламаттык сактоо системасынын ченемдик-укуктук жана ченемдик документтеринин талаптарына ылайык лабораторияларда калдыктарды ташып жеткирүүнүн, убактылуу сактоонун жана жок кылуунун төмөнкү эрежелери сакталат:

1. лабораториянын калдыктары тиешелүү түрдөгү жабык идиштерге салынып, убактылуу сактоочу жайга же жок кылуучу жерлерге чейин ташып жеткирилет:
 - сайуучу-кесүүчү предметтер – тешүүгө туруштук берүүчү идиштерде (катуу пластик кутучулар менен темир идиштерде);
 - башка медициналык калдыктар (мисалы, пайдаланылган кебез тампондор, марли жана ж.б.) – агып чыкпай турган идиштерде;
 - кадимки күнүмдүк таштандылар (контаминацияланбаган) жабык идиштерде.
2. ССУ/лабораториялардын территориясындагы калдыктарды нары-бери жылуу агымы (схема) бар жана ал сакталат.
3. Таштандыларды таштоо үчүн жетиштүү санда урналар бар, алар имараттын кире беришине орнотулган жана күн сайын тазаланып турат.
4. Лабораториядан сырткаркы медициналык калдыктарды жыйноо жана сактоо үчүн бекем жабыла турчу капкактуу герметикалык (суюктук агып калбаган) контейнерлер бар. Таштандыларды жыйноо үчүн контейнерлер маркировкага ээ (медициналык калдыктар үчүн).
5. Медициналык калдыктарды жыйноо үчүн контейнерлер бошотулгандан кийин дезинфекцияланат.

16-стандарт. Медициналык калдыктарды кайра иштетүү жана жок кылуу эрежелери сакталат.

Стандарт талабы

Саламаттык сактоо системасынын ченемдик-укуктук жана ченемдик документтеринин талаптарына ылайык лабораторияларда калдыктарды кайра иштетүүнүн жана жок кылуунун төмөнкү эрежелери сакталат:

1. Медициналык калдыктарды утилдештирүү үчүн шарттары бар саламаттык сактоонун мамлекеттик уюмдарынын жанында жайгашкан медициналык калдыктарды утилдештирүү боюнча келишим бар.
2. **Медициналык суюк калдыктарды кайра иштетүү үчүн колдонулат:**
 - дезинфектанттар иштелмесин.

17-стандарт. Бактериологиялык лабораторияларда биологиялык заттар, биологиялык жана микробиологиялык организмдер жана алардын токсиндери менен иштөө шарттары белгиленген талаптарга ылайык келтирилет.

Стандарт талабы

Лабораторияда патогендүүлүктүн I-IV тобундагы микроорганизмдер менен иштөөгө карата белгиленген тартипте Режимдик комиссия тарабынан берилген уруксат бар.

18-стандарт. Лабораторияда ченемдик документтердин талаптарына ылайык зарыл имараттар бар (№2 тиркеме).

19-стандарт. Лабораториянын иматары гигиеналык талаптарга жооп берет:

Стандарт талабы

Лабораториялардагы бардык бөлмөлөр колдонуудагы ченемдик документке ылайык

гигиеналык талаптарга ылайык келет. Лабораториянын бөлмөлөрүнүн түзүлүшүндө жана планировкасында “таза” жана “кир” технологиялык агындар кесилишпейт жана жанаша болбойт. Функционалдык бөлмөлөрдүн аянты ченемдик документтин талаптарына жооп берет.

Дубалдардын, полдун жана шыптын беттери жылма жана колдонууга уруксат берилген, жуучу, дезинфекциялоочу каражаттардын жардамы менен жууп турууга жеткиликтүү болот. Лабораториянын бөлмөлөрүнүн жуула турган жана күндөлүк дезинфекциялануучу дубалдары жалтырак плиткалар жана бөлмөнүн бою менен бирге жасалган башка суу өтпөс материалдар менен капталат. Бөлмөлөрдүн шыптары сууга туруктуу сыр менен сырдалат же башка сууга туруктуу материал менен капталат. Бардык бөлмөлөрдө полдорунун беттери жылма, кемтиги жок, бекем жана жуучу, дезинфекциялоочу каражаттарга туруктуу болот. Раковиналар жана башка санитардык шаймандар орнотулган жайлар, ошондой эле дубалдары жана тосмолору нымдашып кетпесин үчүн, жалтырак плиткалар жана полдон 1,6 м. бийиктиктеги жана туурасы шаймандардан, жабдуулардан 20 см эки тарапка кеткен сууга туруктуу башка материалдар менен капталат.

20-стандарт. Лаборатордук изилдөөлөрдү өткөрүү бекитилген талаптарга жооп берүүчү микроклимат шарттарында жүзөгө ашырылат.

Стандарт талабы

Жылдын кайсы мезгили экендигине карабастан бардык жумушчу имараттарда зарыл болгон температура менен абанын нымдуулугу сакталып турат. Абанын температурасы 18-24 градус Цельсия, салыштырмалуу нымдуулук – 40-60%. Температураны жана нымдуулукту контролдоо үчүн психрометрлер, бөлмөлүк термометрлер, кондиционерлер коюлган. Имараттагы температура менен нымдуулукту каттап туруучу журналдар бар.

21-стандарт Дезинфекция боюнча иштерди өткөрүү үчүн имарат жай менен техникалык жабдуулар бар.

Стандарт талабы

Лабораторияда:

- дезинфекция иштерин жүргүзүү үчүн борборлоштурулган суусу (кран раковинасы менен) менен көмөкчү бөлмө болот;
- дезинфекциялоочу каражаттары бар жана колдонууга сунушталган бош пластик идиштер бар.
- саюучу-кесүүчү буюмдарды топтоо үчүн атайын идиштер бар;
- медициналык жана биологиялык калдыктарды топтоо үчүн герметикалык пластикалык пакеттерден турган идиштер бар.

22-стандарт. Бейтаптар менен кызматкерлер үчүн дааратканалар бар.

Стандарт талабы

Лабораторияда кызматкерлер үчүн (ошондой эле бейтаптар үчүн өзүнчө) даараткана бар. Даараткана умывальник, самын жана бир жолу пайдалануучу кагаз майлыктар менен жабдылган. Даараткана таза.

23-стандарт. Лабораториялык жабдуулар катталган жана эсепке алынган (№1 тиркеме).

Стандарт талабы

Лабораторияда бардык жабдууларга (аспаптар, аппараттар, буюмдар), ошондой эле түзүлүштөргө, комплекстерге, программалык каражаттары бар системаларга карата инсталляция, окутуу жана пайдалануу боюнча каттоочу журналдар (инвентаризацияланган) формалар (журналдар, карточкалар ж.б.) бар.

- аталышы, модели жана сериялык номуру;
- чыгарылган жылы;
- сатып алуу күнү;
- сатып алуулар булагы;
- өндүрүүчүнүн аталышы (фирма жана даярдаган өлкө) жана жабдуучу;
- паспорт;
- кызматкерлерди окутуу боюнча документ;
- пайдалануучунун жетекчилиги;
- кепилдик милдеттемелер.

Лабораторияда бардык жабдуулар үчүн стандарттык операциялык процедуралар (СОПтор), нускамалар бар. Жабдуулар ар дайым эсепке алынып турат.

Лабораториянын кызматкерлери автоклавда иштөө мүмкүнчүлүгүнө ээ.

Жабдуулардын ар бир предмети маркировкаланган, белги коюлуп, идентификацияланган.

Жабдуулар менен ыйгарым укуктуу кызматкер иш алып барат.

24-стандарт.

Өлчөө каражаттарын текшерүү жана калибровкалоо жүргүзүлүп турат.

Стандарт талабы

1. Жооптуу адам КР ченемдик укуктук актыларына ылайык өлчөө каражаттарынын расмий тизмесин жана өлчөө каражаттарынын мамлекеттик жана ведомстволук текшерүүлөрүнүн графигин түзөт. Бул тизмек жана график уюмдун жетекчиси тарабынан бекитилет жана графиктер КР ССМ башкы метролог жана Улуттук стандарттар жана метрология институту менен макулдашылат.
2. Лабораторияда анализдерди аткарууга колдонула элегинде лабораториялык шайман калибровкадан өткөрүлөт. Анын өндүрүмдүүлүгүнө жана тактыгына дайыма текшерүү жүргүзүлүп турат; текшерүүнүн натыйжалары документтештирилет жана анализденет.

25-стандарт. Лаборатордук реактивдерди, азык болуучу чөйрөнү, диагностикалык дары каражаттары менен лабораториялардагы реагенттерди сактоонун эрежелерин кармануу.

Стандарт талабы

1. Лаборатордук реактивдер, азык болуучу кургак чөйрө, диагностикалык препараттар жана реагенттер кургак имараттарга коюлган шкафтарда же стеллаждарда сакталат (зарылчылыгына жараша караңгы жерде, муздаткычтарда, сейфтерде сакталат).
2. Лаборатордук реактивдер, азык болуучу кургак чөйрө, диагностикалык препараттар жана реагенттерди сактоонун температуралык жана нымдуулук режимдери сакталат, контролдоо үчүн психрометрлер менен термометрлер бар.

26-стандарт. Пациенттер менен лаборатордук кызматтын пайдалануучулары үчүн маалымат жеткиликтүү жана толук өлчөмүндө берилген.

Стандарт талабы

1. Бейтаптар үчүн маалымат өзүнө төмөнкү маалыматтарды камтыйт: лабораториянын жайгашкан жери (дареги), иш графиги, изилдөөлөрдүн тизмеси, изилдөөгө карата даярдоо жана үлгүлөрдү лабораторияга жеткирүү тартиби, жыйынтык берүү убактысы жана изилдөөлөрдүн наркы жөнүндө маалыматтар.
2. Лабораториялык кызматтардын пайдалануучулары үчүн 1-пунктка карата толуктоо иретиндеги маалымат төмөнкүлөрдөн турат: пациенттин үлгүлөрүн алуу, үлгүлөрдү ташуу эрежелерине сурамды (жолдомо) толтуруу нускамасы, мунун ичинен үлгүлөр менен иштөө боюнча каалаган атайы талаптар, үлгүлөрдү кабыл алуу жана кабыл албоо критерийлери, натыйжаларды изилдөө же интерпретациялоо белгиленген учурда клиникалык консультациянын жеткиликтүүлүгү жөнүндөгү маалыматтар, өздүк маалыматты коргоо боюнча маалыматтар жана лабораториялардын арызданууларга карата иш-аракеттери боюнча нускамалар.
3. Маалымат мамлекеттик жана расмий тилдерде басылма жана/же электрондук форматта берилип, лабораторияда, үлгүлөрдү алуу пункттарында жайгаштырылган жана пациенттер менен лаборатордук кызматтардын пайдалануучулары үчүн жеткиликтүү.

27-стандарт. Лаборатория баштапкы үлгү алуу жана алар менен иштөө боюнча бекитилген документтештирилген процедурага ээ (клиникалык протоколдор).

Стандарт талабы

1. Документтештирилген процедуралар изилдөөлөрдүн түрү боюнча зарыл маалыматтан турат: баштапкы үлгүлөрдүн түрү жана көлөмү, контейнер түрү жана зарыл болгон кошулмалар, изилдөөнүн түрүнө жараша үлгү алуунун оптималдуу убактысы, жыйынтыкка таасир этүүчү факторлорду эске алуу менен (мисалы, дары каражаттарын кабыл алуу, ж.б.)
2. Документтештирилген процедуралар үлгү алуу боюнча тыкыр нускамдан турат: пациенттин идентификациясы, үлгүнүн айрым түрлөрү үчүн макулдукту тастыктоочу формалар, үлгү алуунун техникасы, үлгүнү маркировкалоо эрежеси, тандап алуу жана лабораторияга келип түшүү убактысында үлгүлөр менен иш алып баруу жөндөмү.

28-стандарт. Лаборатория үлгүлөрдү лабораторияга ташып жеткирүү боюнча документтештирилген процедурага ээ жана анын аткарылышына контролдук кылат.

Стандарт талабы

1. Документтелген жол-жобого: изилдөө түрлөрү жана үлгүлөрдүн тиби, белгиленген талаптарга ылайык температуралык режим жана убактылуу аралыгы боюнча таңгактоо, үлгүлөрдү ташуунун, ташуучунун, кабыл алуучу тараптын жана курчап турган чөйрөнүн коопсуз шарттары камтылат.
2. Лаборатория убакыт интервалы боюнча үлгүлөрдүн лабораторияга ташылып келүүсүн, температуралык режим менен коопсуздуктун сакталышын контролдойт.
3. Кабыл алуу пункттарынын кызматкерлери менен чабармандар (курьер) окутулушкан жана үлгүлөрдү лабораторияга ташып жеткирүүнүн эрежесин аткарат.

29-стандарт Текшерүүлөрдүн жыйынтыгын берүү

Стандарт талабы

Изилдөөлөрдүн жыйынтыгын берүү процедурасы төмөнкү шарттардын сакталышын камсыз кылуусу зарыл:

- эгерде алгач ирет алынган үлгү жараксыз болсо же туура эмес натыйжаларга алып келсе, анда бул туурасында отчётко көрсөтүлүшү керек.
- эгерде изилдөөнүн жыйынтыгы «кооптуу» же «критикалык» интервалда болуп калса, анда:
 - дароо бул туурасында дарыгер кабардар болот
 - кабыл алынган иш-аракеттер, документтин датасы, убактысы, лабораториянын жооптуу кызматкери, маалымат берилген адамы, берилген изилдөөнүн жыйынтыгы жана бардык кыйынчылыктар тууралуу жазуу иштери жүргүзүлөт.
- жыйынтыктар так, катасыз басылып, маалымат алуу жана пайдалануу ыйгарым укугуна ээ адамга маалымдалат.
- Лаборатория адекваттуу консультация берилбей туруп олуттуу кесепеттер менен коштолгон жыйынтыктардын бейтапка маалым болуусун алдын алууга аракет жасоосу керек.

Лабораториялардын объектилерине карата спецификалык талаптар (5-тиркемеге кошумча)

ЛАБОРАТОРИЯНЫН НЕГИЗГИ ЖАБДУУЛАРЫ*

№ п/п	Медициналык багыттагы буюмдар	Саны	Эскертүү
А. Лабораторияны базистик жактан жабдуу			
1.	Аба стерилизатору		
2.	Буу стерилизатору		
3.	Элект термостаты		
4.	Аквадистиллятор		
5.	Муздаткыч		
6.	Лаборатордук центрифуга		
7.	РН-метр (ионометр)		
8.	Бактерициддүү лампалар		
9.	Микрометр		
10.	Лупа		
11.	Спирт менен жууп тазалоо		
12.	Штагивдер		
13.	Лаборатордук идиштердин набору		
14.	Термометрлер, психрометрлер (стерилизаторлордогу, термостаттардагы, муздаткычтардагы, жуучу эритиндидеги температураны контролдоо үчүн, бөлмөлөрдөгү термометрлер)		
15.	Изилдөө иштеринде пайдалануучу методикага жооп берүүчү лаборатордук аспаптар, аппаратура жана анализаторлор		
16.	Диагностикалык реактивдер		
17.	Компьютер		
18.	Эмерек		
19.	Штагивдер		
20.	Кондиционерлер		
21.	Чыгымдалуучу материал, дезинфектанттар үчүн идиш		
Б. Клиникалык жана цитологиялык изилдөөлөр			
22.	Коргоочу көз айректер (же атайын бет каптар)		
23.	Өзгөчө кооптуу инфекциялар аныкталган		

	учурларда иштөө үчүн кийим-кеченин атайын комплекси, коргоочу каражаттар ж.б.		
24.	Ар кыл көлөмдөгү пластикалык пакеттер		
25.	Биноклярдык микроскоп		
26.	Урометр		
27.	Секундомер		
28.	Сийдик анализатору же сийдик стациясы		
29.	Эсеп камерасы		
В. Гематологиялык изилдөөлөр			
30.	Гематологиялык анализатор		Экинчи жана үчүнчү баскыч
31.	Фотоэлектрдик колориметри		
32.	Биноклярдык микроскоп		
33.	Лейкоцитардык формуланы эсептегич		
34.	Кан мазокторуна боёк сүртүү үчүн түзүлүш		
35.	Панченков аппараты (СОЭ-метр ПР-3, автоматтык СОЭ-метр)		
36.	Горяев жана Фукса-Розенталя эсептегич камерасы		
37.	Гематокриттүү центрифуга (гем. Анализаторлор жок болсо)		Экинчи жана үчүнчү баскычтагы
38.	Ар кыл көлөмдөгү бир каналдуу дозаторлор		
В. Биохимиялык изилдөөлөр			
39.	Центрифуга		Экинчи жана үчүнчү баскычтагы
40.	Фотоэлектрдик колориметри		
41.	Тартуучу шкаф		
42.	ТКТ (тунук капталдуу термостат)		
43.	Коагулометр		
44.	Электролиттерди аныктоо үчүн анализатор		Экинчи жана үчүнчү баскычтагы
45.	Кычкылдуу-щелочтук абалдын анализатору		Үчүнчү баскыч
46.	Электрофорез үчүн аппарат		Экинчи жана үчүнчү баскычтагы
47.	Секундомер (таймер)		
48.	Глюкометр		
49.	Ар кыл көлөмдөгү бир каналдуу дозаторлор		
50.	Сегиз каналдуу дозаторлор		
Г. ИФА изилдөөлөр			
51.	ИФА/ ИХЛ анализатор-		Үчүнчү баскыч
52.	ИФА-ридер		
53.	Термошейкер		
54.	Вошер		
55.	Бир каналдуу ар кыл көлөмдөгү дозаторлор		
56.	Дозаторы восьмиканальные		
57.	Центрифуга		
58.	Вортекс		
Д. ПЦР изилдөөлөр			
59.	Биокоопсуздук шкафы		
60.	Термошейкер		
61.	Вошер		
62.	Бир каналдуу ар кыл көлөмдөгү дозаторлор		
63.	Сегиз каналдуу дозаторлор		
64.	Центрифуга		
65.	Вортекс		

66.	Амплификатор		
-----	--------------	--	--

Лабораторияда иштөө үчүн атайын кийин жана атайын бут кийим			
1.	Суу болбоочу алжапкыч		
2.	Кезметтик, туюк бут кийим		
3.	Бир жолу колдонулуучу мээлейлер		
4.	Жумушчу мээлейлер		
5.	Коргоочу көз айнектер (же бет үчүн атайын бет каптар)		
6.	Өзгөчө кооптуу инфекциялар аныкталган учурларда иштөө үчүн кийим-кеченин атайын наборлору (комплекттери), коргоочу каражаттар ж.б.		
7.	Ар кыл көлөмдөгү пластик пакеттер	1	

Эскертүү*

Аракеттеги ченемдик документтердин талаптарына ылайык коомдук саламаттык сактоонун лабораториялары үчүн негизги жабдуулардын тизмеси.

КР ССМнын САЛАМАТТЫК САКТОО УЮМДАРЫ ҮЧҮН ЛАБОРАТОРДУК ЖАЙЛАРДЫН ТИЗМЕСИ

п/п	Лабораториянын аталышы
Клиникалык-диагностикалык лабораториялар	
1.	лаборатория жетекчисинин (башчысынын) кабинети;
2.	кызматкер үчүн кабинет; жумушчу имараттар:
3.	анализди кабыл алуу жана каттоо үчүн имараттар
4.	материалды кабыл алуу жана центрифугациялоо үчүн имарат
5.	клиникалык, гематологиялык жана цитологиялык изилдөөлөр үчүн имарат
6.	ИФА, ошондой эле биохимиялык изилдөөлөр үчүн имарат
7.	молекулярдык-биологиялык изилдөөлөр үчүн имарат
8.	стерилизациялоо үчүн имарат (зарылчылыкка жараша)
9.	кызматкерлер үчүн даараткана
10.	жуучу-дистилятордук бөлмө
11.	кампа имараты
Патогендүүлүктүн I-II тобундагы микроорганизмдер менен иштөөчү бактериологиялык лаборатория	
1.	клиникалык үлгүлөрдү кабыл алуу, каттоо
2.	диагностикалык анализдер үчүн себинди (посев)
3.	клиникалык микробиологияга карата бактериологиялык изилдөөлөр үчүн имарат
4.	тамчы жана ичеги карын инфекцияларын изилдөө үчүн имарат (изилдөөлөрдүн көлөмү анча чоң эмес болсо, бир имаратка серологиялык изилдөөлөрдү дагы айкалыштырууга болот)
5.	Стерилдүүлүгүн изилдөө үчүн бөлмөсү бар бокс (бөлмөнү тамак-аш азыктарынын баштапкы жыйноо үчүн да колдонууга болот)
6.	Санитардык-бактериологиялык изилдөөлөр үчүн имарат
7.	Жууп тазалоочу +стерилизация өткөрүүчү имарата (изилдөөнүн анчалык чоң эмес көлөмүндө)
8.	стерилизациялык (изилдөөнүн чоң көлөмүндө өз-өзүнчө)
9.	2 автоклавга автоклав
10.	препаратор (азыктандыруу чөйрөсүн, реактивдерди сактоо, салмактоо)
11.	средоварочная

12.	Кийим илүүчү жай
13.	кызматкер үчүн бөлмө
14.	Келип-кетүүчүлөр үчүн жана жыйынтыктарды берүүчү бөлмө
Патогендүүлүктүн III-IV тобундагы микроорганизмдер менен иштөөчү бактериологиялык лаборатория	
«Газа» аймак:	
1.	Үстүнкү кийим үчүн гардероб
2.	Кызматкерлердин өздүк кийимдери үчүн жекече шкафтары бар гардероб
3.	Лаборатория башчысынын кабинети
4.	Административдик иштер, тамактануу жана дем алуу үчүн бөлмөлөр
5.	«Шарттуу-жугуштуу» зона:
6.	Азык болуучу чөйрөнү даярдоо жана куюу үчүн бокстуу бөлмө
7.	Автоклавная на 2 автоклавга 2 автоклавдык
8.	Препаратордук-стерилизациялоочу
9.	Кир жуучу жай
10.	Идиш-аяктардын, реактивдердин, материалдардын кампасы
11.	Даараткана
«Жугуштуу» аймак:	
12.	бокско чейинки бөлмөлүү 5-6 бокстор
13.	Боксу бар серологиялык бөлмө
14.	Экспресс-диагностика үчүн имарат
15.	2 Автоклавдагы автоклавдык
	«Жугуштуу блок»:
16.	Материалды кабыл алуу, каттоо жана иштетүү
17.	Зоологиялык-паразитологиялык
18.	Инфекция жуктурулган айбанаттар менен иштөө үчүн блок жана ага таандык бөлмөлөр: кабыл алуу, материалды, айбанаттардын жугуусун баштапкы тазалоочу бөлмөлөр
19.	Коргоочу кийимди кийүү жана чечүү үчүн бөлмө
Вирусологиялык лаборатория	
1.	Башчынын кабинети
2.	Респиратордук вирустарды идентификациялоо үчүн бөлмө: Эмбриондорду жуктуруу жана ачуу үчүн бокс алдында бөлмөсү бар бокс
3.	Клеткалык культураны микроскопиялоо үчүн врач менен лаборанттын иш бөлмөсү
4.	Ткандардын культураны жуктуруу үчүн бокс алдында бөлмөсү бар бокс
5.	Эталлон штаммдары менен иштөө үчүн бокс алдында бөлмөсү бар бокс
6.	Санитардык вирусология үчүн бокс алдында бөлмөсү бар бокс
7.	Бокс алдында бөлмөсү бар бокс
8.	Тоок эмбриону менен иштөө үчүн бокс алдында бөлмөсү бар бокс
9.	Экспресс-диагностика үчүн, люминесцент бөлмөсү
10.	Серологиялык иилдөөлөр үчүн бөлмө
11.	2 автоклавга автоклав
12.	Жуучу бөлмө
13.	Препаратордук-стерилизациялык бөлмө
14.	Идиш-аяк, реактив жана материалдардын кампаллык ишмерлери
15.	Анализ жыйынтыгын каттоо, кабыл алуу, сортоо жана берүү үчүн бөлмө
16.	Кызматкерлер үчүн бөлмө
17.	Гардероб
18.	Душ
Полимераздык баалуу реакция методун пайдалануу үчүн бөлмө	
19.	Реалдуу убакыттагы полимераздык байланышкан чиеленүү реакциясы, Flash технологиялар: - реакциялык аралашмаларды даярдоо жана нуклеин кислоталарын бөлүү аймагы;

	- бокс алдындагы бөлмө; - полимераздык байланышкан чиеленүү реакциясынын детекциялоо аймагы	
20.	методом электрофорез ыкмасы аркылуу детекциялоо: - үлгүнү даярдоо жана реакциялык аралашманы даярдоочу бөлмө; - бокс алдындагы бөлмө; - амплификация; - электрофорезди детекциялоо аймагы	
Паразитологиялык лаборатория (бактериологиялык лаборатория менен кошулбаган)		
	Анализдерди кабыл алуу, каттоо жана берүү үчүн имарат	
1.	Паразитоздорго карата диагностикалык изилдөөлөрдү өткөрүү имараты	
2.	Санитардык-гельминтологиялык изилдөөлөр үчүн жай Санитардык-гельминтологиялык изилдөөлөр үчүн имарат	
3.	Серологиялык изилдөөлөрдү өткөрүү үчүн имарат	
4.	Жууп-газалоочу, стерилизация өткөрүүчү бөлмө	
5.	Атайын кийимдер үчүн гардероб	
6.	Кызматкерлер үчүн бөлмө	
7.	Энтомологиялык изилдөөлөр үчүн бөлмө	
8.	Идиш-аяк, реактивдер, материалдар кампасы	
9.	Үй шартындагы кийимдер үчүн гардероб	
10.	Даараткана	
Санитардык-гигиеналык изилдөө өткөрүү лабораториясы		
1.	УФ – ТСХ үчүн пластиналарды даярдоо	Эгерде изилдөө номенклатурасында бул түрү бар болсо
2.	Тамак аш азыктарынын үлгүлөрүн даярдоо	
3.	Врачтын бөлмөсү	Изилдөөлөрдүн түрүнө жараша: - врачтын комнатасы бир нече болушу мүмкүн – кызматкерлердин санына жана бөлмөлөрдүн аянтына жараша эсептелет
4.	Инженердин бөлмөсү	Штатта болгон учурда
5.	Тамак аш азыктарын сыноосу	
6.	Хроматографиялык бөлмө	Шайман болгон учурда
7.	Шаймандар бөлмөсү (шаймандар жайгаштырылган бөлмө)	
8.	Токсикалык элементтерге сыноо	
9.	Абадагы зыяндуу заттарга сыноо	
10.	Сууну сыноо	
11.	Үлгүлөрдү кабыл алуу	
12.	Башчынын бөлмөсү	
13.	Жуучу бөлмө	Бир нече болушу мүмкүн, иштердин көлөмүнө жараша болот
14.	Виварий	Эгерде сыноолор айбанаттардын лабораториясында жүргүзүлсө
15.	Реактивдер сакталуучу кампа	Эгерде изилдөөнүн бул түрү болсо